

Museale activiteiten

De nieuwe museum directeur

Jeroen Junte

‘Dit is de essentie van het Zuiderzeemuseum.’ Michael Huyser (1967), de nieuwe directeur sinds 1 april 2009, staat voor een historisch pand aan de kade van het museumpark te Enkhuizen. Hij wijst naar een ambachtelijke touwslager die voor het huisje aan het werk is met een originele touwslagersbok. ‘Elke stad aan de Zuiderzee had vroeger zijn eigen touwslager.’ In het huis staan designvoorwerpen die de hedendaagse ontwerpster Christien Meindertsma maakte met de hulp van een touwslager. ‘Het Zuiderzeemuseum vertelt over het leven van vroeger met behulp van hedendaagse kunst en design. We laten dat verhaal niet alleen zien, maar ook horen en zelfs proeven aan de bezoekers. Zo beleven ze de Zuiderzee werkelijk.’ Juist het Zuiderzeemuseum is geschikt voor het vertellen van zulke verhalen, benadrukt Huyser. Naast de traditionele tentoonstellingszalen beschikt het over een museumpark met authentieke huizen uit dorpen en steden rond

de Zuiderzee. ‘In de museumzalen tonen we het unieke culturele erfgoed van dit gebied met respect voor de kunsthistorische waarde. Daarnaast zien de bezoekers het verleden door die touwslager. Niet voor niets blijft de gemiddelde bezoeker drieënhalve uur in het museum. In het Rijksmuseum is dat anderhalf uur.’

Sculpturen van Urk

Gebruik hedendaagse kunst en design om het verleden beter invoelbaar te maken – dat is een speerpunt van de nieuwe directeur. Maar hij waakt voor *verkunsten*. ‘We zijn geen hip designmuseum, maar een actueel museum met de nadruk op ambacht en traditie. We tonen alleen kunst en design als er een link is met de Zuiderzee. Want juist daarmee kan het Zuiderzeemuseum zich onderscheiden van de andere musea.’ Op welke manier staat helemaal vrij. ‘Bijvoorbeeld ontwerpers van haute couture laten refereren aan de streekdrachten van de Zuiderzee. We hebben tenslotte een van de grootste collectie

streekdrachten van Nederland. Er kan heel veel: thematentoonstellingen, designprojecten of een vloeddag met vlootschouw. Maar alleen met een duidelijke identiteit. En de Zuiderzee is daarvoor bepalend.’

Nog een voorbeeld: sieradenontwerper Ted Noten toont dit najaar een enorme replica van een ooring die Urker vissers droegen. ‘Als ze verdronken komen aan de ooring zien van welk deel van Urk ze kwamen’, vertelt Huyser met enthousiasme. ‘Het goud was tevens een verkapte uitvaartverzekering. Zo’n sculpturale ooring van Ted Noten is niet alleen een prachtig kunstwerk, het vertelt ook de geschiedenis van het sieraad. Tegelijkertijd repliceert een ambachtelijke sieradenmaker originele ringen, zodat je ziet hoe ze meer dan een eeuw geleden werden gemaakt.’

Bovenstaande geldt ook voor het aankoopbeleid: de nieuwe werken sluiten aan op de bestaande collectie. ‘Deze kruisbestuiving tussen heden en verleden biedt een prachtige mogelijkheid om de collectie te ontsluiten. Vorig jaar vervaardigde het ontwerpersduo Scholten & Baijings een serie eigentijdse producten op basis van onze collectie. De productie lag in handen van traditionele ambachtlieden. Dat project krijgt dit jaar een vervolg met de ontwerpers Kiki van Eijk en Joost van Bleiswijk.’

Een eigen scheepsvloot

Huyser stelt het jaarlijkse tentoonstellingsprogramma samen uit twee grote en acht kleine tentoonstellingen die onderling in verband staan. ‘Zo is er om de paar maanden iets nieuws te zien.’ Daarnaast organiseert het museum elk jaar een grote thematentoonstelling. ‘De eerste gaat over water. We presenteren oude en nieuwe werken uit de eigen collectie, aangevuld met objecten van andere musea.’

Uiteraard blijven historische tentoonstellingen een essentieel onderdeel van het museum. ‘In december opent een tentoonstelling over zeekaarten. Scheepvaart is een van onze speerpunten in de collectie. We hebben al een schepenhul in het museum. Dat willen we uitbouwen met een varende vloot in onze haven.’

Waar mogelijk ontmoeten heden en verleden elkaar. Huyser noemt dit ‘diagonaal presenteren’. Het wordt een belangrijk onderdeel van de groots opgezette tentoonstelling *Volendam, kunstenaarsdorp* die in november opent. ‘In de jaren dertig van de vorige eeuw streek een internationale kunstenaarsgemeenschap neer in Hotel Spaander. Bijna niemand weet dat, terwijl het zeer goede kunstenaars waren die een enorm aantal prachtige werken produceerden.’ De opbouw is niet chronologisch. ‘In de trant van: toen ging Hotel Spaander open, toen waren die en die kunstenaars aan het werk en toen gingen ze weer weg. Als je verbanden wilt leggen tussen heden en verleden moet je die naast elkaar – of eigenlijk door elkaar – tonen.’ Daarom presenteert het museum tegelijkertijd de foto-expositie *Voor het oog van Job*, een serie eigentijdse portretten van fotograaf Koos Breukel. ‘Hij fotografeerde Volendamse ouders die een kind hebben verloren tijdens onder andere de cafébrand in 2001.’

Sociëteit Zuiderzee

Michael Huyser zette zijn eerste stappen in de kunstwereld tijdens een studentenbaantje bij een kunsthandel. Besmet door het kunstvirus maakte hij zijn studie politicologie niet af. Hij was vijftien jaar mede-eigenaar van Galerie Hof & Huyser in Amsterdam en werkte daarna als onafhankelijk kunstconsultant voor particulieren en bedrijven. In 2000 werd hij directeur van de kunstbeurs Art Rotterdam en later initieerde hij de designbeurs Object Rotterdam. ‘Bij deze evenementen heb ik geleerd om partijen te laten samenwerken. Tijdens Art Rotterdam hadden de Rotterdamse musea een speciaal programma. Ook de gemeente was erbij betrokken en bood onze gasten een diner in het stadhuis aan.’ Hetzelfde heeft hij voor ogen met het Zuiderzeemuseum. ‘Het is niet meer dan logisch om samen te werken met verwante en nabije instellingen als De Paviljoens in Almere en het Amsterdams Historisch Museum.’ Om het bedrijfsleven bij het museum te betrekken riep hij Sociëteit Zuiderzee in het leven. ‘De leden maken gebruik van onze vloot voor vaartochtjes met het personeel of relaties. Een boot moet varen tenslotte.’

Zijn gevarieerde loopbaan is een stevig fundament voor zijn huidige functie als museumdirecteur. Bepalend voor zijn keuze voor het Zuiderzeemuseum was een verlangen naar 'inhoudelijke verdieping'. 'Met zijn unieke collectie historisch erfgoed is dit de ideale plek. Het is geen stoffig maar een dynamisch museum waarin kunst, cultuur, erfgoed, design en geschiedenis samenkomen.'

Onmisbare vrijwilligers & medewerkers

Wat hem vooral opviel in zijn eerste maanden is de enorme betrokkenheid van de medewerkers. Hij mag dan wel de nieuwe directeur zijn, maar het Zuiderzeemuseum is zeker niet *zijn* museum. 'De ruim 150 vrijwilligers en 135 medewerkers zijn onmisbaar. Ik zet weliswaar de lijnen uit maar de mannen die de netten maken, de touwslager en de palingroker vertellen de verhalen. Dáár komen de mensen voor.'

Dat 'uitzetten van de lijnen' laat geen detail van het museum onbelicht. 'Ons restaurant moet poffertjes met kaneel en typische streekproducten als Beemster kaas serveren. Bezoekers kunnen die kaas proeven of mee naar huis nemen.'

Een ambitieus kinderprogramma zal nog meer mensen laten kennismaken met de Zuiderzeeverhalen. 'Het project *Vis, een museum door kinderen* betreft jongeren nauw bij wat het museum moet laten zien. We vragen een groepje kinderen, de *Vismaatjes*, om mee te denken en zelfs een eigen tentoonstelling samen te stellen. En er komt een nieuw educatief programma voor scholen. We zijn immers een laagdrempelig museum voor alle leeftijden.'

De naamsbekendheid van het museum wil Huyser vergroten door meer naar buiten te treden. 'We laten zien wat we in huis hebben. Een van onze gerestaureerde botters lag op het buitenterrein van de Hiswa. Binnenkort openen we een dependance op de Zaanse Schans en een winkel in Amsterdam. Een serie klokken van ontwerper Maarten Baas die het museum heeft aangekocht nam als reizende ambassadeur deel aan de internationale kunstbeurs Art Basel. In december zijn ze in Enkhuizen te zien. Zo profileert het museum zich als een actuele instelling met een unieke historische basis.'

